

FACTSHEET MEEUWEN

Meeuwen horen bij het beeld van de kustgebieden. Zij staan symbool voor vrijheid, hoop en zorgeloosheid. Door uitbreiding van de kuststeden en -dorpen en veranderingen in het duingebied komen mensen en meeuwen steeds vaker met elkaar in contact. Sommige mensen ervaren daardoor overlast. In deze factsheet wordt de problematiek rondom meeuwenoverlast besproken.

De meeuw

Meeuwen zijn oorspronkelijk kustvogels die in grote kolonies in de duinen broeden, maar tegenwoordig ook in kustdorpen en -steden. Er zijn veel verschillende soorten meeuwen. De zilvermeeuw en de kleine mantelmeeuw (afbeelding 1) broeden sinds een jaar of twintig in steden. Daarnaast vind je regelmatig kok- en stormmeeuwen in de stad. Zo zie je meeuwen het hele jaar door in de steden.

Het aantal broedende kok-, zilver- en stormmeeuwen is in Nederland de afgelopen 30 jaar afgenomen. Voor de kleine en grote mantelmeeuw geldt een toenemend aantal broedende vogels. Voor al deze vogels geldt dat de overwinterende populatie steeds licht fluctueert, maar over het geheel genomen stabiel is sinds de jaren '75/'76.

De grootste natuurlijke vijand van de meeuw is de vos. De vos komt in de duinen voor en jaagt op meeuwenkuikens en eieren. Het komt ook voor dat de vos een volwassen meeuw grijpt. Daarnaast komen meeuwen vaak in problemen door aanrijdingen of door verstrikt te raken in visgerei.

Het broedseizoen van de meeuw loopt van april tot eind augustus. Meeuwen leggen, vaak in grote

kolonies, meestal 2 of 3 eieren. Deze eieren zijn gespikkeld en zijn gemakkelijk te herkennen. Als de eieren uitkomen verdedigen de ouders de jongen tegen mogelijk gevaar. Dit leidt regelmatig tot duiken en aanvalsvluchten richting o.a. mensen en hun trouwe viervoeters.

Meeuwen zijn alleseters. Het dieet van de meeuw bestaat uit aas en levende prooien zoals vissen en krabben, maar ook uit eieren en kuikens van soortgenoten. Ook eten zij voedsel dat mensen achterlaten in o.a. steden, havens, industriegebieden en afvalverwerkingsstations.

Afbeelding 1. De zilvermeeuw (boven) en de kleine mantelmeeuw (onder) - (Foto's: Andreas Trepte)

Wet- en regelgeving

Alle meeuwensoorten zijn beschermd door de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat het verboden is om meeuwen opzettelijk te verontrusten, vangen of doden, de nesten te verwijderen en eieren te rapen, uit het nest te halen of te vernielen.

De provincie kan ontheffing geven voor nestbehandeling, verjagingsacties of wegvangen/doden van meeuwen. Deze ontheffingen voor bestrijding en/of beheer worden alleen gegeven als er geen andere bevredigende oplossing bestaat en als er aangetoond kan worden dat er sprake is van belangrijke schade of overlast, zoals een gevaar voor de volksgezondheid.

Problematiek

Overlast

De afgelopen twintig jaar hebben meeuwen hun gedrag steeds meer aangepast op een leven in stedelijk gebied. De reden waarom er steeds meer meeuwen naar steden zijn getrokken heeft verschillende oorzaken. Het heeft deels te maken met de terugkeer van de vos in verschillende duingebieden, waardoor deze gebieden minder geschikt zijn geworden om te broeden. De meeuwen zoeken andere broedplekken, zoals

daken van huizen of andere gebouwen. Meeuwen die op daken broeden hebben geen last meer van vossen die hun nesten leegroven, waardoor het broedsucces in de stad hoog is. In het verleden is door meeuwen ook gebruik gemaakt van open vuilnisbelten buiten de stad, voor het vinden van voedsel. Inmiddels bestaan dergelijke vuilnisbelten niet meer en vinden meeuwen volop voedsel in de steden, omdat mensen bewust of onbewust etensresten op straat laten liggen of omdat vuilniszakken niet beschermd zijn tegen meeuwen. Deze veranderingen in gedrag van de meeuwen leiden tot irritaties bij sommige mensen, die niet gewend zijn aan de vaak luidruchtige, toch wel imponerende meeuwen om zich heen.

Mensen ervaren de volgende overlast van meeuwen:

- Vervuiling van de omgeving door uitwerpselen en braakballen.
- Verspreiden van vuil door opentrekken van vuilniszakken in binnensteden.
- Agressief gedrag richting mensen tijdens het broedseizoen.
- Geluidsoverlast.
- Mogelijk gevaar voor de volksgezondheid.
- Schade aan gebouwen door uitwerpselen en nestafval.

Dieronvriendelijke en niet-effectieve methodes

Om meeuwen weg te jagen worden roofvogels, zoals de valk, ingezet. Dit is echter niet diervriendelijk en niet effectief. Deze roofvogels worden opzettelijk hongerig gehouden, zodat ze op jacht gaan en terugkeren naar de valkenier. Daarnaast worden deze acties uitgevoerd op locaties waarbij roofvogels zich dodelijk kunnen verwonden aan bedrading en ruiten. De methode is niet effectief, omdat de meeuwen na enige tijd weer terugkeren naar dit gebied. Mocht het de roofvogel al gelukt zijn om een meeuw te vangen en doden, dan zullen er nieuwe meeuwen komen die de lege plekken opvullen.

Afschieten van vossen in duinen om meeuwen weer terug te krijgen in de duinen, is evenmin diervriendelijk of effectief. Vossen vervullen als roofdier een onmisbare functie in de duinen. Daarnaast is het niet zeker of meeuwen terug zullen keren naar de duinen, omdat meeuwen inmiddels geleerd hebben dat stedelijke gebieden aantrekkelijk zijn qua voedselaanbod en veilige

nestgelegenheden. Bovendien zijn zij zeer 'plaats-trouw'. Eenmaal gewend aan een broedplek, zijn zij niet snel van plan om te verhuizen naar een nieuwe plek.

Afschieten van meeuwen in stedelijk gebied is niet toegestaan. Daarbij komt dat het gebruik van een geweer in de stad ook voor mensen een onveilige situatie creëert. Dit weegt niet op tegen de mogelijke overlast die ervaren wordt. Bovendien komen er zo weer plekken vrij in de stad voor nieuwe meeuwen.

Het eventueel wegvangen (met ontheffing) van meeuwen zorgt ervoor dat een deel van de populatie verdwijnt. Dit is echter niet effectief, want deze lege plekken zullen overgenomen worden door meeuwen van elders.

Het vervangen van meeuweneieren door nepeieren is tot op heden ook niet effectief gebleken. Daarnaast is deze methode duurder dan andere preventieve maatregelen.

Standpunt van de Dierenbescherming

De Dierenbescherming vindt dat meeuwen in Nederland horen, zowel binnen als buiten de stad en in kustgebieden. Voor de bestrijding van overlast door meeuwen is verhogen van de acceptatiegrens door goede voorlichting over meeuwen en preventie dan ook een belangrijke oplossing.

Aanpak problematiek volgens de Dierenbescherming

De meest diervriendelijke, preventieve en effectieve methode om meeuwenoverlast tegen te gaan is, naast het verhogen van de acceptatiegrens door goede voorlichting aan burgers en het verlagen van de draagkracht van het gebied. Dit laatste kan

bereikt worden door onder andere de locatie van de overlast minder aantrekkelijk te maken voor meeuwen. Dit gedaan worden kan door:

- na het broedseizoen het professioneel laten plaatsen van anti-nestelprikkers (vogelpennen), zodat de meeuwen geen nesten meer kunnen bouwen of kunnen uitrusten;
- na het broedseizoen het professioneel laten plaatsen van net- of draadwering. Dit zorgt ervoor dat meeuwen niet meer kunnen landen op daken en dus ook geen nesten meer kunnen bouwen;
- de straten schoon te houden, zodat er geen voedselresten achterblijven. Een voerverbod op bepaalde plekken zou hier aan mee kunnen werken;
- gebruik te maken van ondergrondse containers, rolcontainers of betere vuilniszakken. Hierdoor kunnen meeuwen geen voedsel meer vinden en wordt het gebied onaantrekkelijk.

Wat kun jij doen?

In geval je nachtrust verstoord wordt tijdens het broedseizoen door meeuwen, is de beste oplossing het aanschaffen van op maat gemaakte oordoppen. Hiermee klinkt het misschien alsof we het probleem willen bagatelliseren, maar dat is echt niet het geval. Uit ervaring weten wij dat dit een goede oplossing tegen geluidsoverlast is. Daarnaast kun je meeuwenoverlast voorkomen door de tijd tussen het buiten zetten van je vuilnis en het ophalen ervan zo kort mogelijk te houden. Ook helpt het door afgesloten vuilnisbakken of rolcontainers te gebruiken en zwerfend afval te voorkomen. Voer de meeuwen niet en blijf uit de buurt van meeuwennesten.

Is er een nest op je dak gemaakt en ervaar je daar veel last van? Verwijder dan na het broedseizoen het nestmateriaal en laat vervolgens door een professional het dak ongeschikt maken voor meeuwen.

Handige naslagwerken

- Broedende meeuwen op daken in Den Haag (Bureau Waardenburg, 2013)
www.buwa.nl/beheer_meeuwen_den_haag.html
- Diverse rapporten inclusief alternatieven voor damhertenbeheer, muskusratten en ganzen (Dierenbescherming) www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/ons-werk/dierenbeleid-beinvloeden/in-het-wild-levende-dieren
- <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/grote-meeuwen-de-stad>
- <http://www.meeuwenindestad.be/nl/>
- <https://www.hethaagsegroen.nl/het+groen+in/op+pad+met+martin/1364948.aspx>
- <https://www.hethaagsegroen.nl/Documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=1365552>